

Motion till riksdagen

1987/88:Jo786

av Lars Werner m. fl. (vpk)
om skogsbruk och naturvård

I samband med beslutet om ny naturvårdslag 1975 uttalade riksdagen bland annat, att "ingen har rätt att handla så att oersättliga naturresurser förstörs". I sitt beslut om skogspolitiken 1979 slog riksdagen fast, att skogsnäringen ska bidra till att uppfylla målen för miljövårds- och naturvårdspolitikerna. Skogsbruket ska bedrivas så, att förutsättningarna för en mångsidig användning av skogen inte rubbas.

I skogsvårdslagen har bevarandemålet kommit till uttryck dels genom en formulering om hänsyn till "naturvårdens och övriga allmänna intressen" i 1 § samt i 21 § och dess tillämpningsanvisningar, som reglerar vilka praktiska naturvårdshänsyn som skall eller bör vidtas i samband med avverkning och andra skogsbruksåtgärder. Skogsvårdslagen i övrigt är inriktad på att garantera "hög och värdefull virkesproduktion", i enlighet med målformuleringen i 1 §.

Den målkonflikt mellan utnyttjande och bevarande – mellan hög virkesproduktion och skydd av skogen som naturmiljö – som finns inbyggd i den svenska skogspolitiken har aldrig varit föremål för grundliga politiska överväganden. Den bedömning av miljökonsekvenserna av olika skogspolitiska handlingsalternativ som beställdes i direktiven till 1973 års skogsutredning verkställdes aldrig. 1979 års skogspolitiska beslut fattades på ett i detta avseende undermåligt beslutsunderlag.

Utvecklingen har entydigt visat, att produktionsmålet i praktiken kommer att dominera över bevarandemålet på ett sådant sätt, att de inledningsvis nämnda av riksdagen fastlagda principerna åsidosatts. De tydligaste symptomen på detta är situationen för det svenska skogslandskapets växt- och djurliv. Av de omkring 100 landlevande ryggradsdjursarter som är hotade av utrotning eller så sällsynta att de kan komma att utrotas inom överskådlig tid, hör omkring 40 arter hemma i skogen. Det är arter som på olika sätt missgynnas av dagens skogsbruk. Antalet arter som gynnas av den pågående förvandlingen av landskapet är mycket lägre.

Vad gäller de lägre djuren är kunskapen långt mer bristfällig. 241 arter skogslevande djur har registrerats som hotade eller så sällsynta att deras överlevnad som art ej är tryggad. Ett exempel är kanske mer talande: en urskogsmiljö hyser åtminstone 5 000 arter av ryggradslösa djur, medan antalet arter i en planterad gran- eller tallskog knappast överstiger 2 000.

För växternas del är situationen likartad. 278 arter av skogsväxter

betraktas som utrotningshotade eller så sällsynta att deras överlevnad ej kan anses säkrad.

Bedömningarna är i samtliga fall gjorda av forskare vid lantbruksuniversitetet.

Orsakerna till att arter utrotas eller trängs tillbaka är i flertalet fall, att deras livsmiljöer försämras eller förstörs genom den omdaning av skogslandskapet som orsakas av det virkesproducerande skogsbruket. En småskalig mosaik av naturtyper ersätts av ett långt mer enhetligt och storskaligt landskap. Likriktningen sker på flera olika plan: trädslag, täthet, ålder, markfuktighet etc. Härtill kommer de svårigheter som många växter och lägre djur har att återkolonisera ett skogsområde efter kalavverkning. En skoglig omloppstid är för många arter en helt otillräcklig tidrymd för att återerövra förlorad mark.

Det är betecknande, att en mycket stor del av de hotade arterna – både växter och djur – är beroende av mycket gamla träd eller av gamla skogsbestånd eller av olika lövskogsmiljöer – naturtyper som blivit alltmer ovanliga och som trängs tillbaka av det virkesproducerande skogsbruket.

Utrötning av arter innebär förlust av oersättliga genetiska naturresurser. Genetisk utarmning av det svenska skogslandskapet riskeras också genom den kraftigt ökade användningen av förädlat skogsodlingsmaterial, delvis av främmande ursprung. Den naturliga variationen av arvsanlag hos de svenska skogsträden riskerar att gå förlorad. Ursprungliga former trängs tillbaka och blandas upp.

Att slå vakt om skogens naturliga variationsrikedom är av största vikt, inte bara för att bevara växt- och djurlivet, utan också för att värna det svenska landskapets skönhetsvärden och för att ta till vara friluftslivets intressen. Det är dessutom den bästa garantin för, att ekosystemets produktionsförmåga – och därmed virkesproduktionen – på sikt inte äventyras.

Vpk menar, att den pågående utarmningen av det svenska skogslandskapet måste stoppas. Den strider inte bara mot de riktlinjer riksdagen slagit fast för skogspolitiken och mot de åtaganden Sverige gjort genom att ratificera den så kallade Bernkonventionen. Den är även som nämnts ekologiskt riskabel och dessutom etiskt oacceptabel. Människan har ett ansvar för alla arters rätt att överleva i sina naturliga miljöer.

Vpk anser också, att det finns utrymme för tillräckliga anpassningar och hänsyn till bevarandebestånden inom ramen för ett virkesproducerande skogsbruk av minst samma omfattning som dagens. Prognoser som gjorts i det s. k. HUGIN-projektet vid institutionen för skogstaxering, lantbruksuniversitetet, har jämfört ett skogsskötselalternativ med relativt långtgående naturvårds- och miljöhänsyn, med ett alternativ som i huvudsak innebär en fortsättning av dagens skogsskötsel och dagens intensitet. I det så kallade mångbruksalternativet har bland annat 185000 hektar skogsmark, utöver redan fredad areal, helt undantagits från skogsbruk. På ytterligare 400000 hektar har förutsatts modifieringar av skogsbruket med hänsyn till naturvård och friluftsliv. Det gäller begränsningar av hyggesstorlek, förlängda omloppstider m. m. På hela skogsarealen har man dessutom räknat med ökad lövträdsandel, ökad areal självföryngring, minskad gödsling, kraftigt minskad dikning samt stopp för plantering av *Pinus contorta* efter år 2000.

Prognosen visar att ett skogsbruk, bedrivet enligt dessa riktlinjer skulle ge en praktiskt möjlig årlig avverkning på 73,5 miljoner m³sk per år under perioden 1990–2020. En fortsättning av dagens skogspolitik skulle ge 75 miljoner m³sk per år. Först på mycket lång sikt – mot slutet av den 100-årsperiod prognosen omfattar – blir effekten av inskränkningarna märkbar. Mångbruksalternativet beräknas ge 87 miljoner m³sk per år 2050–2080, medan alternativet "dagens skogspolitik" ger 97 miljoner m³sk. Det är värt att notera, att mångbruksalternativet medger en ökning av avverkningen jämfört med dagens nivå, och att det med god marginal uppfyller det skogspolitiska mål, som anger 75 miljoner m³sk som en lägsta nivå för den långsiktigt möjliga årsavverkningen.

Bredda målet för skogspolitiken

Skogspolitiken måste vila på en helhetssyn på skogen som en levande naturresurs. Kravet att vidmakthålla variationsrikedomen i skogslandskapet måste bättre än nu fastslås i riktlinjerna för skogspolitiken. Skogsvårdslagen måste tydligare än den gör i dag beskriva skogen som en mångsidig resurs, där bevarandet av arter och ekosystemets produktionsförmåga ses som nödvändiga förutsättningar för ett uthålligt utnyttjande, och där olika nyttjandeformer – som virkesproduktion, renskötsel och rekreation – ses som likvärdiga anspråk, som ska vägas samman på ett sådant sätt att konflikterna blir så små som möjligt.

Redan 1979 föreslog vpk att skogsvårdslagens portalparagraf skulle ha följande lydelse: "Skogsmark med därpå växande skog är en tillgång som skall skyddas, vårdas och skötas så, att den varaktigt ger människor, djur och växter en god miljö och en med hänsyn till markens produktionsförmåga och övriga allmänna intressen hög avkastning av virke och andra nyttigheter. Den är tillgänglig för alla enligt allemansrätten."

Upprätta en nationell naturvårdsstrategi!

För att samordna skyddet av hotade arter, unika naturområden och områden med representativ natur behövs en samordnad, landsomfattande naturvårdsstrategi, som kan fungera som underlag för rangordning av skyddsinsatserna och som plan för genomförande av åtgärderna.

Länsstyrelsernas naturvårdsinventeringar, den riksomfattande våtmarksinventeringen, naturvårdsverkets och skogsstyrelsens urskogsinventering samt underlagsmaterial för den fysiska riksplaneringen bör ge tillräckligt underlag för att en sådan strategi skyndsamt ska kunna utarbetas.

Ett viktigt mål för strategin bör vara, att ett representativt urval av svenska skogsmiljöer, tillräckligt stora för att kunna fungera som referensområden för forskningen, skall säkras för framtiden. Strategin bör också syfta till att alla i Sverige spontant förekommande växt- och djurarter bevaras i livskraftiga populationer över hela sina naturliga utbredningsområden.

Skydda de återstående urskogsområdena

Många av skogens hotade växt- och djurarter är beroende av gamla, urskogsartade skogar. De sista resterna av sådana biotoper är i dag på väg att försvinna i snabb takt. Nya gammelskogar skapas inte i produktionslandskapet, där skogens omloppstid är en tredjedel eller mindre av skogsträdens biologiska livslängd.

De återstående urskogsområdena av nämnvärd storlek utgör mindre än 0,5 % av skogsarealen eller ca 60000 hektar, de fjällnära skogarna och Norrbotten oräknade. Två tredjedelar av den arealen saknar skydd.

Samtliga de objekt som redovisas i naturvårdsverkets och skogsstyrelsens urskogsinventering måste omgående skyddas från avverkning och andra ingrepp. Naturvårdsverket måste tilldelas extra anslag för att kunna freda dessa områden som naturreservat. De urskogsobjekt som ligger på statens mark bör genom riksdagsbeslut överföras från domänfonden till naturvårdsfonden.

Skydda de fjällnära skogarna

Skogen ovanför den tidigare skogsodlingsgränsen utgör ett i huvudsak sammanhängande och till stora delar relativt opåverkat skogsområde, som är unikt genom sin storlek och av mycket hög skyddsklass. Det är av yttersta vikt, att områdets naturvärden inte gradvis urholkas genom serier av var för sig små ingrepp.

Det måste understrykas, att domänverkets ändrade inställning till skogsbruk ovan skogsodlingsgränsen inte föranleddes av nya kunskaper eller brukningsmetoder, utan av verkets kraftiga överavverkningar under 1960- och 1970-talen, påtalade av bland annat riksdagens revisorer. Domänverket tvingades helt enkelt gå in i de lågproduktiva skogarna nära fjällkedjan för att förhindra att verkets bristfälliga eller hänsynslösa planering under tidigare decennier skulle leda till kraftiga personainedskärningar på vissa revir.

Varken riksdagsbeslutet om varsamt skogsbruk och begränsning av hygesstorleken till högst 40 hektar, eller inrättandet av ett domänreservat, som omfattar en stor del av det fjällnära skogsområdet, ger tillfredsställande skydd eller riktlinjer för områdets framtid. Oklarheterna rörande möjligheterna att återbeskoga avverkade områden i höjdlägen kvarstår.

Ett samlat program för all skogsmark ovan den gamla skogsodlingsgränsen måste utarbetas. En utgångspunkt för programmet ska vara att den fjällnära skogens naturvärden ska bibehållas och att rennäringens intressen ska ges hög prioritet. Under arbetet med att ta fram programmet bör i princip inget storskaligt skogsbruk tillåtas inom området.

Förbättra naturvårdshänsynen enligt skogsvårdslagen

Virkesproduktion och naturvård bör samordnas i största möjliga utsträckning. Det är varken möjligt eller önskvärt att lösa alla målkonflikter och säkra hotade arter eller miljöer genom att undanta mark från skogsbruk med stöd av naturvårdslagen. I stället bör i det stora flertalet fall skogsbruket anpassas och modifieras, inom ramen för skogsvårdslagen, så att naturvårdsintressena tillgodoses.

För närvarande reglerar 21 § skogsvårdslagen och dess tillämpningsanvisningar vilka hänsyn skogsbruket normalt ska eller bör ta till skogen som friluftsmiljö och livsmiljö för växter och djur. Detta är enligt vpk:s mening en principiellt riktig lösning. De befintliga anvisningarna och deras tillämpning har dock sådana brister, att 21 § SVL i praktiken inte fyller den avsedda funktionen. Anvisningarna är på många punkter vaga och formulerade så, att de inte blir bindande. På andra punkter är deras räckvidd alltför begränsad. Exempelvis sägs, att "hotade eller sällsynta arters boträd och övrig vegetation som skyddar deras boplatser skall sparas". Samtidigt anges, att en skogsägare ej kan åläggas att undanta mer än 0,5–1 hektar från avverkning med stöd av 21 § SVL, vilket är för lite för att skapa verkningfulla skyddszoner runt boplatser för exempelvis örn och berguv. Motsvarande gäller exempelvis även tjäderspelplatser, som enligt tillämpningsanvisningarna "bör lämnas orörda", samtidigt som arealregeln gör det omöjligt att kräva detta av skogsägaren.

Möjligheterna att undanta smärre skogspartier från avverkning med stöd av 21 § SVL har för övrigt försämrats ytterligare till följd av det regelsystem för intrångsersättning som infördes i samband med den nya plan- och bygglagens ikraftträdande.

Undersökningen har visat, att 21 § SVL dessutom efterlevs dåligt. Skogsvårdsorganisationen ägnar mycket lite tid åt tillsyn på denna punkt, vilket framgår av statistiken över antalet utfärdade råd och anvisningar.

En utredning med uppgift att se över 21 § SVL och dess tillämpning bör tillsättas. Regelsystemet bör skärpas och utvidgas, så att det utgör ett funktionellt skydd för flertalet arter och hotade mikromiljöer i skogslandskapet. Paragrafen bör dessutom förses med samma möjlighet till straffsanktion som andra regler i lagen.

Skogsstyrelsen bör ges i uppdrag att utöka tillsynen av efterlevnaden av 21 § SVL och att intensifiera arbetet med utbildning och information om naturvårdshänsyn i skogsbruket, såväl inom skogsvårdsorganisationen som gentemot skogsägare och anställda inom skogsbruket.

Bygg ut fauna-/floraregistrern

I flera län har uppgifter om lokaler för sällsynta växt- och djurarter samlats in och ställts till skogsvårdsorganisationens förfogande. Dessa s. k. fauna- och/eller floraregister har i några fall sammanställts huvudsakligen genom ideella initiativ, av ornitologer eller naturvårdsorganisationer. I andra fall har länsstyrelserna haft huvudsansvaret.

Kunskap om förekomster av hotade och sällsynta arter är en nödvändig förutsättning för att hänsyn ska kunna tas vid planering och genomförande av olika skogsbruksåtgärder. Fauna- och floraregister måste därför byggas upp i alla län. Metoderna för förmedling av information av detta slag mellan länsstyrelserna och skogsvårdstyrelserna måste utvecklas och skogsvårdsorganisationens personal måste tränas i att använda registren i sin planerings-, rådgivnings- och tillsynsverksamhet. Särskilda resurser bör tilldelas länsstyrelserna och skogsstyrelsen för detta ändamål.

Ta in naturvärden i den skogliga planeringen

Den skogliga planeringen har utvecklats till ett utomordentligt effektivt instrument för styrning av hur skogsmarken används. Den översiktliga skogsinventeringen (ÖSI) och obligatoriska skogsbruksplaner för alla skogsfastigheter utom de allra minsta innebär återkommande och noggranna genomgångar av skogens status och behovet av olika skogliga åtgärder på praktiskt taget all skogsmark i landet.

Planeringen är dock så gott som helt och hållet inriktad på virkesproduktion. Med tanke på skogsbrukets ansvar även för skogens övriga värden är detta otillräckligt. ÖSI och skogsbruksplaner måste även innehålla uppgifter om naturvärden och behov av naturvårdshänsyn, och utvecklas från en virkesproduktionsplanering till en planering för skogens mångbruk.

Detta kräver ökad allmänbiologisk kompetens hos skogsvårdsstyrelserna, ett mer omfattande fältarbete än i den nuvarande planeringen och ett utökad samarbete och informationsutbyte mellan de skogliga planläggarna, länsstyrelserna och kommunerna.

Tillåt och uppmuntra varierad skogsskötsel

Skogsbruket står i början av en omvärdering av 1960- och 1970-talets dominerande skötselprinciper, där storskalighet och schablonmässighet var ledstjärnor. Den förändring som inletts går i riktning mot ett mer småskaligt, ståndortsanpassat skogsbruk, där valet av brukningsmetoder i större utsträckning får styras av de biologiska förutsättningarna lokalt. Detta innebär dels att produktionsvinster kan åstadkommas genom att man arbetar *med* naturen i stället för *mot* den, dels att variationsrikedomen i produktionslandskapet blir större, vilket är positivt för bland annat växt- och djurlivet.

Ett led i denna nyorientering är skogsstyrelsens program för ökad lövskogsskötsel, ett annat den satsning på utbildning i skogsekologi som inletts.

Utvecklingen i denna riktning kan och bör uppmuntras och påskyndas. Skogsvårdslagen bör förändras, så att småskalighet och variation i skogsskötselmetoder inte hindras eller försvåras. Stamvis blädning bör tillåtas där den kan ge lika god avkastning som kalhyggesbruk, eller där det finns skäl att använda blädning av hänsyn till speciella naturvärden eller rekreationsintressen. Styrningen mot ökad småskalighet bör också påskyndas genom regler som begränsar den största tillåtna hyggesstorleken. Det finns även starka naturvårdsskäl att införa sådana begränsningar. För att slå vakt om det självverksamma skogsbruket, som oftast är skonsammare och småskaligare än bolagsskogsbruket, bör skogsbolagens möjligheter att utöka sina markinnehav begränsas genom lagstiftning. Härigenom kan även positiva effekter för sysselsättningen i skogsbygderna uppnås.

Bevara lövskogar och blandskogar

Skogsbruket är hårt inriktad på ensidig produktion av barrvirke. Under 1960- och 1970-talen betraktades björk och andra lövträd som ogräs. Skogsvårdslagens 5 §, tredje stycket, och de bidrag för omföring av glesa och luckiga

skogar som kopplats till denna regel, har under ett antal år inneburit en aktiv jakt på lövskogar i södra Sverige. Statistik, baserad på den översiktliga skogsinventeringens material, har visat att i runda tal en femtedel av södra Sveriges lövdominerade skogar kommer att försvinna under den närmaste tioårsperioden, enligt den skogliga planeringen.

Också förändringar av brukningsmetoder inom jordbruket har inneburit att vissa lövskogsbiotoper, främst hagmarkerna, är på väg att försvinna.

Under de senaste åren har en viss omvärdering av lövträden skett inom skogsbruket. Skogsstyrelsen har inlett ett projekt för att stimulera till ökad lövskogs-skötsel. Trots detta kan man befara att minskningen av lövskogsarealerna kommer att fortsätta till följd av den tröghet som finns inbyggd i det skogliga planeringssystemet och av skogsvårdslagens hårda inriktning på gran- och tallproduktion.

Lövskogsbiotoper och inblandning av lövträd i barrbestånd är av utomordentligt stor betydelse för skogens växt- och djurliv. Av särskilt stort värde är urskogsartade lövbiotoper, av vilka mycket små rester återstår i vårt land. Lövskogarna har också mycket stor betydelse för det sydsvenska skogslandskapets utseende, inte minst därför att de ofta utgör en övergångszon mellan den öppna bygden och barrskogarna.

Lövinblandning i barrbestånd har också en positiv effekt för skogsmarkens näringsförhållanden och kan bidra till att bromsa den pågående markförsurningen.

Vpk anser, att återstående lövurskogsrester omgående måste totalfredas. Lövskogsarealen som helhet måste bevaras på minst nuvarande nivå, och länsvisa mål för arealen av olika lövskogstyper bör upprättas. Skogsvårdslagen bör ändras, så att lövskogsbruk på härför lämpliga marker stimuleras. Plantskolornas produktion av lövplantor måste ökas.

Bevara skogens våtmarker

Inslag av myrar, sumpskog och andra våtmarker i skogslandskapet är en förutsättning för art- och variationsrika skogar. Våtmarkerna fungerar exempelvis som födoproducenter för många av skogens fåglar och är också viktiga för älg och annat skogsvilt. Myrarna utgör skogens mest ursprungliga och opåverkade miljöer och hyser ofta en värdefull lägre fauna. Det gäller även kantzoner, små myrholmar och liknande skogspartier i anslutning till våtmarkerna. En stor del av de hotade skogsväxterna hör hemma i skogliga våtmarker.

Dikningen av myrmark för skogsproduktion har mer än tredubblats i omfattning sedan 1970 och stimuleras med statliga bidrag. Skogsstyrelsens målsättning är, att omkring 700 000 hektar sumpskog ska dikas inom 20 år och 800 000 hektar myr inom 40 år. Dikning av denna omfattning skulle innebära en kraftig biologisk utarmning av skogslandskapet, i all synnerhet som de från ekologisk synpunkt intressanta dikningsobjekten inte är jämnt fördelade över landet. Det är framför allt näringsrika våtmarker i södra Sverige som kommer i fråga. I vissa av södra Sveriges skogslän, exempelvis Kronoberg, är skogsdikningen för närvarande ett mycket allvarligt naturvårdsproblem.

Dikningsföretag kräver numera länsstyrelsens tillstånd, vilket förbättrat situationen från naturvårdssynpunkt. Det dåliga kunskapsläget rörande

våtmarkernas naturvärden och länsstyrelsernas bristande resurser för tillståndsprövningen innebär dock, att situationen knappast kan anses vara under kontroll.

Mot. 1987/88
Jo786

Vpk anser, att skogsstyrelsens mål för dikningen måste justeras ned avsevärt. Nydikning av våtmarker i södra Sverige bör tillåtas bara i mycket begränsad omfattning. På samma sätt som för lövskogarna bör länsvisa mål för sumpskogs- och myrmarksarealerna sättas upp, med utgångspunkt från de övergripande målen om bevarad art- och variationsrikedom i skogslandskapet. Kartläggning av ett våtmarksområdes naturvärden ska bekostas av den som ansöker om att få dika området, och tillstånd ska ej få ges innan en sådan kartläggning gjorts. Reglerna för tillståndsgivning bör skärpas, så att även större skyddsdikningar blir tillståndspliktiga.

Stoppa contortatalen

Den omfattande planteringen av den nordamerikanska tallen *Pinus contorta* i delar av Svealand och Norrland har lokalt och regionalt inneburit en mycket radikal omvandling av skogslandskapet. En skogsmiljö kan knappast förändras mer genomgripande än genom ett byte av trädslag. Vilka effekter detta får på markkemin och på skogens växt- och djurliv vet man ännu mycket lite om.

Det har nyligen konstaterats att contortan, tvärt emot vad som påstods när trädslaget introducerades i Sverige, sätter frö och sprider sig spontant även i vårt land. Risken för en okontrollerad spridning av detta trädslag föreligger därmed.

Under det senaste året har också rapporterats, att contortan, främst i höjdlägen, drabbats av svåra angrepp av en svamp (*Gremmeniella*) och att många planteringar slagits ut till följd av svampangreppen. En av de farhågor som contortasatsningens kritiker redan från början gett uttryck för tycks därmed vara på väg att besannas.

Vpk menar, att satsningen på *Pinus contorta* är ett oacceptabelt risktagande med skogen, både som naturmiljö och som virkesproducent. De senaste årens händelser understryker detta. Fortsatt plantering av *Pinus contorta* måste förbjudas.

Slå vakt om skogsmarkens produktionsförmåga

Skogsmarkens produktionsförmåga är förutsättningen för det skogliga ekosystemets funktion. Skogsmarken i Sverige är över lag känslig, med små förråd av tillgänglig näring och risker för utlakning vid olämplig behandling.

Att skörda virke innebär borttransport av näring från skogsmarken. Huvuddelen av trädens näringskapital finns dock i barren och de fina kvistarna. Så länge de lämnas kvar på avverkningsplatsen blir näringsförlusterna närmast försumbara. Den övergång till s. k. helträdsmetoder som är på väg innebär dock ett allvarligt hot mot skogsmarkens näringsstatus, eftersom dessa metoder innebär att hela träden fraktas bort ur skogen. Några bindande regler för att förhindra att helträdsmetoder används finns inte, inte ens för de mest känsliga markerna.

Nya forskningsresultat har också visat, att avverkning med skördare, där

barr och kvistar inte sprids ut jämnt över hygget utan hamnar i högar, i stor utsträckning får samma effekter som helträdsmetoder. Högarna blir "komposter" som bryts ned snabbt och en stor del av kväveinnehållet kan inte tas upp av marken utan utlakas och rinner bort från hygget.

Övergången till alltmer radikala markberedningsmetoder, främst från fläckupptagning till harvning, verkar också i samma riktning. För att motverka oönskad utlakning av näring bör man eftersträva så liten omrörning av skogsmarken som möjligt. Högläggning är en metod som ger liten påverkan i förhållande till effekten. Den pågående utvecklingen när det gäller markberedning går i motsatt riktning. Harvning blir allt vanligare också där en så radikal metod inte är nödvändig för att få tillfredsställande förnyring. Hyggesbränning kan i många fall vara att föredra.

Vpk anser, att skogsvårdslagen bör kompletteras med sådana regler, att skogsmarken skyddas mot utarmning till följd av olämpliga metoder. Helträdsmetoder bör förbjudas på känsliga marker. Hyggesharvning bör endast tillåtas där metoden är nödvändig för att få tillfredsställande förnyring. Hyggesplöjningen, som i dag dessbättre används i mycket begränsad omfattning, bör totalförbjudas. På marker där så radikala metoder krävs för förnyring ska skogsbruk inte bedrivas.

Hemställan

Med hänvisning till det anförda föreslås

1. att riksdagen begär en ändring av skogsvårdslagens portalparagraf i enlighet med vad anförts i motionen, i syfte att beskriva skogen som en mångsidig resurs,
2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om en nationell naturvårdsstrategi,
3. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om skydd för återstående urskogar,
4. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om ett samlat program för den fjällnära skogen,
5. att riksdagen begär att regeringen tillsätter en utredning med uppgift att se över 21 § skogsvårdslagen och dess tillämpning,
6. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om fauna- och floraregister,
7. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om naturvården i den skogliga planeringen,
8. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om varierad skogsskötsel,
9. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om löv- och blandskogar,
10. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om skogens våtmarker,
11. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om *Pinus contorta*,

12. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om skogsmarkens produktionsförmåga.

Mot. 1987/88
Jo786

Stockholm i januari 1988

Lars Werner (vpk)

Bertil Måbrink (vpk)

Jörn Svensson (vpk)

Jan Jennehag (vpk)

Oswald Söderqvist (vpk)

Nils Berndtson (vpk)

Inga Lantz (vpk)

Viola Claesson (vpk)

